

Menni vagy visszajönni?

Fiatal zenészek portréja, akik külföldi munkavállalás után itthon muzsikálnak

A 2000-es évektől egyre több fiatal zenész kelt útra, tette próbára a tudását külföldi zenekarok próbajátékain, s vállalt tanári állást nemzetközi oktatási intézményekben. A döntésük mögött a biztosabb egzisztencia, a kiszámíthatóbb élet, a jóval kedvezőbb fizetések, a színesebb, rangosabb zenei kínálat állt. No meg az, hogy itthon alig-alig lehetett státuszt találni, s egy főállás béréből sem nagyon lehetett megélni... Az utóbbi néhány évben azonban megfordulni látszik ez a folyamat. Egyre sokasodik a hazatérők száma, hiszen több együttesnél is meghirdettek státuszokat, és most már a hazai bérek – ha nem is minden együttesnél – de jelentős mértékben nőttek. A fiatalok emellett arról is beszámoltak, hogy élvezik az itthoni, muzikusok közötti összetartást, a szívvel-lélekkel zenélést, s azt, hogy ma már Magyarországra is rendszeresen ellátogatnak a világsztárok. Sorozatunk első részében három hazatért hegedűművész portréját mutatjuk be. Érdekes sorsok, életutak rajzolódnak ki a történetekből. Sokan a korábban külföldön muzsikáló zenészek közül már a tanulmányaikat sem itthon folytatták.

Így volt ezzel **Csonka Balázs** is, aki kudarcént élte meg, hogy annak idején nem vették fel a Zeneakadémiára. Zongoratanár szülei biztatására azonban külföldön próbálkozott, s két intézménynél, Grazban és Salzburgban is sikerrel járt. A Mozarteumot választotta, s mivel Salzburgban már 18 évesen döntenie kellett, hogy a művészképzőt vagy a tanári szakot választja, először az előbbi végezte el. Majd, gondolván arra, hogy a pedagógusi végzettségre is szüksége lehet, a másik szakon szintén diplomát szerzett. Közben már felvették a Bécsi Kamarazenekarba, később pedig sikerrel szerepelt a Camerata Salzburg próbajátékán – és időről-időre vendégeskedik azóta is kísézőként az együttesnél. Megfordult néhány produkció erejéig az ottani rádiózenekarnál is.

„Már a kezdetektől állandóan jártam próbajátékokra – meghívást kaptam a Bécsi Filharmonikusokhoz is, amiről csak utólag tudtam meg, mekkora megtiszteltetés, hiszen csak húsz embert hallgattak meg. A megmérettetéseken volt, hogy több fordulóig is eljutottam, státuszt azonban nem kaptam. Azt viszont sokszor tapasztaltam, hogy temérdek igazán kiváló hegedűs indul mindenütt... A kamarazenekarral szerepelttem rendszeresen, és időről-időre a Cameratában is játszottam, emellett tanítottam egy magán zeneiskolában. Szakmailag engem inkább a kamarazenekari munka érdekelt, amikor azonban két évvel

ezelőtt vártuk a fiam érkezését, tudtam, találnom kell egy állást.”

Járta hát tovább a világ próbajátékait, megfordult többek között Londonban, Berlinben és Münchenben is. A kamarazenekarral éppen egy hosszabb japán turnéra indult, amikor unokatestvére átküldte a Rádiózenekar próbajátékának linkjét.

„Nem gondolkodtam addig Budapestben, de mivel ráértem, gondoltam teszek egy próbát. Talán én lepődtem meg a legjobban, amikor kiderült, hogy sikerült, megkaptam az állást. Volt bennem persze némi aggodalom, hiszen ez mégiscsak nagyzenekar, más, mint amit megszoktam, de az első koncertet követően megnyugodtam, ellillantak a fenntartásaim. Amikor zúgott a taps a Müpában, magamban kijelenttem: ez egy jó együttes.”

Csonka Balázs azt meséli, bécsi vendégszereplésük során osztrák ismerősei is hallgatták a Rádiózenekart, s remeknek tartották a zenekar szép hangzását.

A hegedűművész az eltelt két év alatt nagyon megszerette az együttest, igazán jó, összetartó közösségnek látja, nem beszélve annak szakmai rangjáról.

„Ausztriában persze magasabbak a fizetések, de jóval több a kiadás is. A Rádiózenekarnál az is motiváló, hogy az esetek többségében nemcsak lejátszunk a koncertet, a szolgálatot, és aztán megyünk haza, hanem tényleg mindenki megpróbál szívvel-lélekkel muzsikálni.

A kamarazenekari évek során volt szerencsém olyan művészekkel pódiumra lépni, mint Argerich, Kavakos, Bartoli, Holliger, Sir Marriner és Lukas Hagen, valamint részese lehettem a két osztrák kamarazenekar szép, kiművelt vonóhangzásának. Az itthoni próbákon, hangversenyeken is nagyon élvezem a művészi munkát, és úgy érzem, megtaláltam a helyem.”

Amikor lehetősége van, visszajár a Cameratába és a Bécsi Kamarazenekarba, de azt mondja, most már nem indul több próbajátékon, a Rádiózenekarban otthon van.

„Mindenkinek benne van a szíve, a lelke”

Huszár Noémi Mire megszerezte a diplomáját Grazban, addigra sok mindent elért, amit ezekre az évekre célul tűzött maga elé. A hegedűművész kétszer is tagja lehetett az Európai Unió Ifjúsági Zenekarának, egyszer egy európai turnén muzsikált az együttessel, egyszer pedig a tengerentúlon. Az amerikai vendégszereplés során felléptek a Carnegie Hallban és Washingtonban is, s rangos művészekkel játszhattak minden koncerten. Egyetemi évei alatt egy bécsi ifjúsági együttesbe is felvételt nyert, nyaranta a zenekar produkcióiban muzsikált, ahol a diákokat kifejezetten zenekari munkára tanították, s lehetőségük volt egyes nagyobb művek, szimfóniák megismerésére, megtapasztalhatták azt is, hogy milyen is hetven emberrel együtt muzsikálni.

Később, tanulmányai mellett a grazi szimfonikus együttesben is játszott, félállásban. A művész-bachelor diploma megszerzése után Bécsbe, a tanárképzőre felvételizett, s az osztrák fővárosban határozott idejű szerződéssel bekerült a Tonkünstler zenekarba. Két évvel ezelőtt, 2014-ben, amikor már hetedik esztendejét töltötte Ausztriában, kezdett el gondolkodni azon, hogy talán legszívesebben mégiscsak itthon folytatná a munkát, és örömmel kipróbálná, milyenek a magyarországi zenekarok. Édesapja is zenesz, ismerte hát az itthoni kollégákat, rendszeresen érdeklődött is a hazai viszonyokról, lehetőségekről. Még abban az évben döntött úgy, hogy jelentkezik hazai próbajátékon. Több együttes vonzotta, érdekelte, köztük a Rádiózenekar is, s mivel akkor a Rádiónál hirdettek éppen próbajá-

tékot, azon a megmérettetésen részt is vett, sikerrel. Felvették, s az év augusztusában már haza is költözött.

„Vonzott az itthoni élet, úgy éreztem hét év elég volt Ausztriából. Mert bár jól éreztem magam, azért a honvágy is tombolt bennem folyamatosan. Nagyon fontosnak tartom, hogy Magyarországon igazán összetartó zenei közösség él, ahol szinte mindenki ismeri a másikat, s tudják, ki hol van éppen, mit csinál. Én is rengeteg segítséget kaptam, amikor két zenekari állás közötti időszakban voltam, s ez nagyon jól esett. Ausztriában ezt a fajta odafigyelést nem tapasztaltam. A Rádiózenekarban pedig igazán kedves társaságot ismertem meg, nagyon élveztem a velük való muzsikálást. A döntésemben persze az is lényeges szempontot jelentett, hogy most már azért az itthoni bérekből is meg lehet élni. Minimális összegért én sem biztos, hogy hazaköltöztem volna. A Rádiónál akkoriban vezették be a spielfeldet, Ausztriában ilyen rendszer nincs, ott fix bérek voltak, függetlenül a szolgálatszámtól. Ez nem mondanám hogy rosszabb de talán kevésbé rugalmas. Persze a mérlegelésnél az is sokat nyomott a latba, hogy azért az itthoni élet sokkal olcsóbb, kissebnek a kiadások...

A szakmai munkát tekintve az osztrák zenekaroknál nem kétszer három, hanem kétszer két és félórás próbák folynak, színvonalban egyébként nem találtam jelentős különbséget. A rövidebb próbák talán valamivel koncentráltabb munkára sarkallják a zenészeket. Talán kint fontosabbnak tartják a precizitást, ami időnként a zeneiség kárára megy. Ha egyetlen hiba is előfordul a próbajátékban, az illető már nem is jut tovább. Ezzel szemben itthon a kifejezést, a zeneiséget részesítik nagyobb előnyben. A Rádiózenekar koncertjein gyakran tapasztaltam, hogy valóban jelen van az összes muzsikás, mindenkinek benne van a szíve, lelke az előadásban.

Ami pedig még lényeges különbség, hogy Ausztriában, ha kíséző kell, inkább akadémistát hívnak, és nem egy másik együttes tagját. Nincs igazán átjárás a zenekarok között.

Én egyébként itthon már fél év után éreztem, remek döntést hoztam, és nem is vágyom vissza. Persze időről időre jó egy kicsit ott vendégeskedni, de az életem további részét itthon képzelem el.”

S bár a Rádiózenekarban nagyon jól érezte magát, ma már az Operaház együttesében muzsikál Huszár Noémi.

„A Rádiónál sajnos csak helyettesítő állást kaptam, így amikor az Operánál próbajátékot hirdettek, jelentkeztem, és sikerült bekerülnöm az együttesbe. Meg kell szoknom az eddigőtől eltérő ritmust, de nagyon élvezem az operákat, szakmailag kiváló lehetőségeknek tartom, amivel rengeteget lehet fejlődni.”

Hozzáteszi, nagyon élvezi azt is, hogy rendszeresen muzsikálhat a Solti Kamarazenekarban, s más együtteseket is megismert már kísézőként. Úgy érzi, itthon sokkal nagyobb szakmai sikereket arat, mint Ausztriában, s másfél év alatt nagyon sok szakmai kapcsolatot épített ki.

„Fantasztikus hangszeres művészekkel játszhatok”

Keskeny Ferenc már a zeneakadémiai tanulmányai mellett muzsikált a Dohnányi Zenekarban, s 2003-as diplomázását követően néhány évig még az együttes tagja maradt. Elmeséli, ő is a magasabb fizetés reményében indult neki a külföldi álláskeresésnek, s ebben a szülei, testvére, barátai is támogatták. Jó élményt jelentett számára, hogy több volt a sikeres próbajátéka, mint a sikertelen, s a megmérettetéseknek köszönhetően négy külföldi zenekarban is muzsikálhatott.

Elsőként a Royal Liverpool Philharmonic-hoz nyert próbajátékot, majd a Londo-